

Podstawy rachunkowości (wykłady)

(2023/10/11)

Istota współczesnej rachunkowości, wykład 1

Rachunkowość jest zarządzaniem finansów, jest potrzebną dla rozmów z finansystami.

Literatura:

- Rachunkowość na tle rozwiązań międzynarodowych (Difin, 2007)
- Rachunkowość. Zasady prowadzenia po przystąpieniu do UE.
- Wzorcowy wykaz kont. Komentarz do znowelizowanej ustawy o rachunkowości

Pojęcie rachunkowości:

Rachunkowość to system gromadzenia i przetwarzania danych oraz prezentowania informacji ekonomiczno-finansowych.

Współczesny podział rachunkowości:

- Teoria Rachunkowości
- Polityka Rachunkowości
- Praktyka Rachunkowości

Rachunkowość stosowaną w praktyce można podzielić na:

- Rachunkowość finansowa
- Rachunkowość zarządcza

Cechy rachunkowości:

- Wartościowe opisywanie procesów i operacji gospodarczych
- Stosowanie metody bilansowej
- Stosowanie reguły podwójnego zapisu
- Stosowanie KONTA
- Obowiązek udokumentowania zapisów stwierdzających fakt wystąpienia operacji gospodarczej
- Weryfikacja zapisów za pomocą inwentaryzacji.
- Zachowanie ciągłości bilansowej, dzięki stosowaniu metody “od bilansu do bilansu”

Podstawy rachunkowości (wykłady)

(2023/10/18)

Zakres Rachunkowości

1. **Przyjęte zasady rachunkowości:**

- zakładowy plan kont
- wykaz stosowanych ksiąg rachunkowych
- dokumentacja systemu przetwarzania danych przy pomocy komputera

2. **Prowadzenie ksiąg rachunkowych**

- dziennik
- konta księgi głównej
- konta księgi pomocniczych
- wykaz składników aktywów I pasywów (inwentarz)

3. **Inwentaryzacja**, czyli okresowe ustalanie I sprawdzanie stanów aktywów I pasywów

4. **Wycena aktywów o pasywów** oraz ustalanie wyniku finansowego

5. **Sporządzanie sprawozdań finansowych:**

- bilans
- rachunek zysków I strat
- informacja dodatkowa
- rachunek przepływów pieniężnych

6. **Gromadzenia I przechowywanie dowodów księgowych I pozostałej dokumentacji:**

- dowody księgowe
- księgi rachunkowe
- dokumenty inwentaryzacyjne
- sprawozdania finansowe

7. **Badanie I ogłoszenie** sprawozdań finansowych

Zasady Rachunkowości:

- wiernego obrazu
- konynuacji działalności
- ciągłości
- memoralową
- ostrożnej wyceny
- współmierności
- istotności
- wyższości treści nad formą
- peryodyzacji

Podmiot Rachunkowości:

Podmiotami Rachunkowości są podmioty, które prowadzą rachunkowość niezależnie od tego, jakiego rodzaju procesy gospodarcze w nich występują.

- Spółki handlowe (osobowe/kapitałowe)
- Spółki cywilne
- Osoby fizyczne i Spółki cywilne osób fizycznych
- Jednostki organizacyjne na podstawie prawa bankowego/prawa o publicznym obrocie papierami wartościowymi i funduszach powierniczych, przepisów o funduszach inwestycyjnych,
- (--)

Struktura majątku jednostki:

Majątek jednostki

Ujęcie rzeczowe aktywa

Ujęcie rzeczowe pasywa

Aktywa trwałe:

- * Wartości niematerialne i prawne
- * Rzeczowe aktywa trwałe
- * Należności długoterminowe
- * Inwestycje długoterminowe
- * Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe

Operacje gospodarcze I ich udokumentowanie (25/10/2023)

Zdarzenia gospodarcze stanowią wszystkie fakty, czynności I zjawiska dotyczące działalności gospodarczej podmiotu.

Operacje gospodarcze to takie zdarzenia, które są wyrażone wartościowo I powodują zmiany w strukturze majątku firmy. *Operacje gospodarcze wywierają wpływ zawsze na dwa składniki majątkowe.*

1. Bilansowe (mają wpływ na składniki bilansu)

- **Aktywne**
- **Pasywne**
- **Aktywno-pasywne**

2. Niebilansowe/wynikowe (mają wpływ na efekty działalności firmy)

- **Kosztowe**
- **Przychodowe**

Operacje gospodarcze bilansowe:

- Aktywna (Jeden składnik aktywów zwiększa się, drugi zmniejsza się, a suma bilansowa pozostaje bez zmian (np. przekazano do kasy banku)
- Pasywna (?? teoretyczny typ ??)
- Aktywno-pasywna zwiększająca sumę bilansową (obydwa składniki zwiększają się, i suma bilansowa też się zwiększa (np. zaciągnięto kredyt bankowy, który wpłynął na rachunek bankowy)
$$(A1 + (A2 + Q) + \dots + A_n = (P1 + Q) + P2 + \dots + P_n)$$
- Aktywno-pasywna zmniejszająca sumę bilansową (Operacja powoduje zminawy w jednym składniku aktywów i w drugim składniku pasywów)

Operacje gospodarcze wynikowe mają wpływ na efekty działalności firmy.

Dowód księgowy to pisemnie stwierdzenie dokonania operacji gospodarczej sporządzone w określonej formie i w ujęciu wartościowym, podlegające ewidencji księgowej.

Podział dowodów według kryterium rodzajów operacji gospodarczych

Dowody operacji pieniężnych – bankowe
(bezgotówkowe):

- polecenie przelewu
- bankowy dowód wpłaty
- wyciąg bankowy

Dowody operacji pieniężnych – kasowe (gotówkowe):

- kasa przyjmuje (KP)
- kasa wypłaca (KW)
- czeki gotówkowe
- raport kasowy (RK)

Dowody materialowe (magazynowe):

- dowód przyjęcia z zewnątrz (Pz)
- dowód wydania na zewnątrz (Wz)
- dowód wydania wewnętrznego (Rw)
- zwrot wewnętrzny (Zw)
- przesunięcia międzymagazynowe (Mm)

Dowody zakupy/sprzedaży:

- Faktura VAT
- Faktura korygująca VAT

Dowody placowe i rozliczeń z pracownikami:

- lista płac (Lp)
- rozliczenie zaliczki
- rachunek kosztów podróży służbowych

Dowody stanu i ruchu środków trwałych:

- Przyjęcie środków trwałych (OT)
- Przekazanie środków trwałych (PT)
- likwidacja środków trwałych

Inne:

- Polecenie księgowania (Pk)
- nota księgowa

Opracowanie dowodów księgowych (2023/11/8)

Opracowanie dowodów księgowych determinuje drogę tych dowodów od chwili sporządzenia lub wpływu do podmiotu aż do momentu ich dekretacji przekazania do zaksięgowania i złożenia archiwium

Etapy opracowania dowodów księgowych

- **Kontrola**
- **Dekretacja**
- **Segregacja**
- **Numerowanie**

Kontrola dowodów księgowych polega na zprawdzeniu dowodów księgowych pod względem **merytorycznym, formalnym i rachunkowym**.

Dekretacja polega na podaniu właściwych numerów kont

Segregacja dowodów księgowych polega na podziale dowodów księgowych na jednorodne grupy rodzajowe (np. dokumenty kasowe, bankowe materiałowe), albo według urządzeń księgowych (rejstry).

Numerowanie dowodów księgowych polega na nadaniu dowodom księgowym numerów, pod którymi zostaną one zaewidencjonowane.

Ewidencja operacji gospodarczej (15/11/2023)

Konto księgowe to urządzenie ewidencyjne służące do bieżącego ujmowania operacji gospodarczych w ujęciu wartościowym.

Elementy konta:

- **symbol i nazwa** nadania mu w zakładowym planie kont
- **dwie przeciwstawne strony:**
 1. „**Winien**” (Wn) lub „**Debet**” (Dt)
 2. „**Ma**” lub „**Credit**” (Ct)

Wn (Dt) %nazwa konta% (Ct) Ma	

Etapy funkcjonowania konta księgowego

Założenie → Otwarcie → Księgowanie operacji → Zamknięcie

Założenie:

Wpisanie jego nazwy (która określa jego treść ekonomiczną) oraz symbolu cyfrowego z zakładowego planu kont.

Otwarcie:

Zaksięgowanie stanu początkowego („Sp”) z bilansu otwarcia (BO), a jeżeli dany składnik nie występuje w bilansie otwarcia, to zaksięgowanie pierwszej związanej z num operacji gospodarczej.

Księgowanie operacji:

Dokonywanie zapisów operacji gospodarczych, uwzględniające:

- a) datę operacji gospodarczej
- b) numer i symbol dowodu księgowego dokumentującego daną operację gospodarczą
- c) krótką treść charakteryzującą daną operację gospodarczą
- d) wartość (kwotę) tej operacji gospodarczej
- e) numer ewidencyjny

Zamknięcie:

Podsumowanie stron konta i ustalenie salda końcowego („Sk”)

- a) **ustalanie obrótów konta** (podsumowanie obu stron konta)
- b) **ustalanie salda końcowego** (różnicy pomiędzy obrotami)
- c) **zapisanie salda końcowego** na stronie wykazującej mniejszą sumę (łączne kwoty po obu stronach konta stają się równe)
- d) **dwukrotnym podkreśleniu** zrównoważonych obrotów konta

Reguła podwójnego zapisu:

Każda operacja gospodarcza musi być księgowana zawsze:

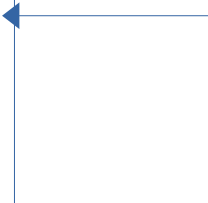
- na dwóch kontach
- po przeciwnych stronach dwóch kont („Wn” na jednym, „Ma” na drugim)
- w identycznej wartości na obu kontach

Zapis prosty:

Sprzedaż produktów

Rozrachunki z odbiorcami

Rozrachunki z tytułu VAT

Klasyfikacja kont:

(22/11/2023)

Powiązanie z bilansem i procesem działalności:

- konta bilansowe • konta wynikowe • konta pozabilansowe

Kryterium bilansowe:

- konta aktywów • konta pasywów • konta aktywo-pasywne

Kryterium wynikowe:

- konta kosztów • konta przychodów

Kryterium współzależności kont:

- konta podstawowe (główne)
- konta pomocnicze (korygujące)

Kryterium szczegółowości kont:

- konta syntetyczne (księgi głównej)
- konta analityczne (ksiąg pomocniczych)

Funkcjonowanie kont aktywów

Winien	Konto Aktywne	Ma
Sadło początkowe		
Zwiększenia (+)		Zmniejszenia (-)
Obroty debetowe		Obroty kredytowe
		Sało końcowe (Dt)
Obroty konta	=	Obroty konta
Winien	Konto Pasywne	Ma
Zmniejszenia (-)		Sadło początkowe
		Zwiększenia (+)
Obroty kredytowe		Obroty debetowe
Sało końcowe (Dt)		
Obroty konta	=	Obroty konta

Zestawienie obrotów i sald

Jest instrumentem kontroli poprawności księgowania oraz dostarczania danych do sporządzenia bilansu końcowego (bilansu zamknięcia).

Metody poprawiania błędów księgowych

- Skreślenie
- Storno
 - czarne (częściowe/zupełne)
 - czerwone

Konta księgi głównej i pomocniczych

(2023/12/20)

Środki trwałe	
Budynki	100 000
Maszyny	50 000
Grunty	20 000
170 000	

Konta syntetyczne (księgi głównej) są konta na których zapisy prowadzi w sposób ogólny (np. konto „Środki trwałe”), z zapisów na tym koncie otrzymujemy informacje od wszystkich środków trwałych na koncie.

Wn	Środki trwałe	Ma
Sp. 170 000		

Konta ksiąg pomocniczych uszczegławiają zapisy na kontach księgi głównej, np. do konta „Środki trwałe” można otworzyć konta ksiąg pomocniczych takie jak „Budynki”, „Maszyny”, „Grunty”.

Wn	Budynki	Ma
Sp. 100 000		

Zasady funkcjonowania syntetyki i analityki:

- Sumowane stany początkowe kont analitycznych **muszą się równać stanowi początkowemu** na koncie sytetycznym
- Występuje tzw. **zapis powtórzony**, który **polega na zaksięgowaniu operacji gospodarczej na koncie syntetycznym i analitycznym w tej samej kwocie i samej stronie konta księgowego.**
- Sumowane stany końcowe kont analitycznych **muszą się równać stanowi końcowemu** na koncie syntetycznym

Istota poziomego podziału kont:

Środki trwałe (Konto syntetyczne)	

Konta analityczne pierwszego stopnia:

Grunte		Budynki		Maszyny	

Konta analityczne drugiego stopnia:

Budynek A		Budynek B	

Konta ksiąg alalitycznych prowadzi się w szczególności dla:

- 1. Środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych/prawnych oraz dokonywanych od nich odpisów amortyzacyjnych***
- 2. Rozrachunków z kontrahentami***
- 3. Rozrachunków z pracownikami, z kontrahentami, publicznoprawnych***
- 4. Operacji sprzedaży***
- 5. Operacji zakupu***
- 6. Kosztów i innych istotnych dla podmiotu gospodarczego składników w majątku***

Kasa (Konto syntetyczne)	

USD			EUR			PLN	

Ewidencja na kontach wynikowych

(2024/1/10)

Operacje wynikowe są opercjami, które związane są ze zużyciem aktywów trwałych, z korzystaniem z usług obcych, wynagrodzeniem pracowników, ze sprzedażą towarów itp.

Elementy wyniku finansowego:

- Koszty
- Przychody
- Straty nadzwyczajne
- Zyski nadzwyczajne

Koszty:

- Koszty działalności podstawowej operacyjnej
 - Koszty według rodzaju, lub
 - Koszt własny sprzedaży
- Koszty pozostałej działalności operacyjnej
- Koszty finansowe

Koszty wyrażają w pieniądzu, zużyte w toku normalnej działalności gospodarczej w pewnym okresie, rzeczowe składniki majątki (środki trwałe, rzeczowe składniki majątku (środki trwałe, materiały), usługi obce oraz włożoną pracę ludzką, pod warunkiem, że zaangażowane składniki przynoszą efekty w postaci wytworzonych wyrobów lub świadczonych usług.

Elementy kosztu:

- wartościowe ujęcie.
- zużycie czynników produkcji.
- przypisanie do okresu.
- wystąpienie efektu (celowe zużycie).

Wydatek to rozchód środków pieniężnych nie koniecznie związany ze zużyciem czynników produkcji.

Fakt nabycia środków gospodarczych nie oznacza powstania kosztu!!!

Dopiero zużycie jest równoznaczne z wystąpieniem kosztu, pod warunkiem jednak, że jest celowe i wystąpi pozytywny efekt gospodarczy.

Podział wydatków na:

- **Nie swanowiące kosztów:**
 - Wypłata dywidendów
 - Spłata kredytu bankowego
 - Uregulowanie zobowiązań z tytułu podatku dochodowego
- **Stanowiące koszty:**
 - Zapłata za zakupione materiału
 - Zapłata za wykonane usługi
 - Zapłata czynszu za użytkowanie lokalu
 - Wypłata wynagrodzeń pracownikóm

Zagadnienia na egzamin:

1) Prawo bilansowe:

Prawo bilansowe reguluje sposób ujmowania i prezentowania informacji finansowej dotyczącej sytuacji majątkowej oraz finansowej przedsiębiorstwa. Bilans pokazuje obecność aktywów i pasywów

2) Majatek w ujęciu rzeczowym dzielimy na ... (trwały i obrotowy):

Trwały:

- nieruchomości
- maszyny
- pojazdy,
- środki trwałe,
- wartości niematerialne i prawne (np. patenty, licencje).

Obrotowy:

- należności krótkoterminowe
- zapasy
- środki pieniężne
- inwestycje krótkoterminowe

3) Do rzeczowych składników majątku trwałego zaliczamy:

- Nieruchomości (Grunty i budynki)
- Środki trwałe (Maszyny/urządzenia używane w procesie produkcyjnym, urządzenia techniczne, narzędzia, pojazdy służbowe)
- Środki transportu
- Sprzęt komputerowy i oprogramowanie.

4) Co zaliczamy do wartości niematerialnych i prawnych?

(Patenty, licencje, znaki towarowe)

5) Jaką metodą sporządzany bilans?

Bilans sporządzony z zasadą podwójnego zapisu, separacją aktywów na trwałe i obrotowe, separacją pasywów na kapitałe (podstawowe, obce/kredyty) i zobowiązania krótkoterminowe)

6) Podstawowe metody poprawiania błędów księgowych.

Storno czarne:

Błąd jest naprawiany przez zaksięgowanie odwrotnego zdarzenia na przeciwnym koncie, ale na tej samej stronie bilansu.

(Příklad: Jeśli błąd polegał na zapisaniu zbyt wysokiego kosztu, to storno czarne będzie polegać na ujęciu korekty kosztu na tym samym koncie, ale o odwrotnym znaku.)

Storno czerwone:

Błąd jest zaksięgowany na koncie przeciwnym, a następnie poprawka jest ujmowana na koncie kontrkonta, aby skorygować błąd.

(Příklad: Jeśli pierwotna operacja była na koncie kosztów, to storno czerwone może polegać na ujęciu korekty na koncie kontrkonta kosztów.)

7) Czemu służą księgi pomocnicze?

Księgi pomocnicze w rachunkowości służą do:

- szczegółowego rejestrowania transakcji,
- umożliwiają analizę poszczególnych składników majątku,
- podział działalności na obszary,
- ułatwiają kontrolę,
- audyty,
- zarządzanie ryzykiem,
- planowanie finansowe
- sporządzanie specjalistycznych raportów.

Przyczyniają się do dokładności i przejrzystości księgowości, ułatwiając zarządzanie i podejmowanie decyzji w przedsiębiorstwie.